

Комисијата за жалби при Советот за етика во медиумите на Македонија (СЕММ), на седницата одржана на 18 јуни 2020 година, врз основа на примена жалба од Кабинетот на министерката за одбрана, Радмила Шеќеринска, ја донесе следната:

ОДЛУКА

Интернет – порталот „Република“, со текстот насловен „Шеќеринска во Маврово: Ѓезмиња се тераат на вилаетот на Радмила додека скопјани битисуваат во 30 квадрати“, го прекрши Кодексот на новинарите во членовите 1 и 13.

ЖАЛБА

До извршната канцеларија на Советот за етика во медиумите на Македонија, на 8 јуни 2020 година, Кабинетот на министерката за одбрана на Република Северна Македонија, Радмила Шеќеринска, поднесе жалба за текстот со наслов „Шеќеринска во Маврово: Ѓезмиња се тераат на вилаетот на Радмила додека скопјани битисуваат во 30 квадрати“, објавен на 7 јуни 2020 година, на интернет – порталот „Република“ (www.republika.mk).

Во жалбата се наведува дека оспорениот текст изобилува со невестини, подбуцнувачки произволности и шпекулации пласирани како факти, чија цел била да ја изманипулираат и да предизвикаат негативно чувство во јавноста.

Од Кабинетот на министерката Шеќеринска сметаат дека интернет – порталот „Република“, освен преку изнесените невестини и манипулации, го прекршил и основното новинарско начело да побара став, коментар или потврда од засегнатите страни, односно личноста на која се однесува написот.

ОДГОВОР НА МЕДИУМОТ

Извршната канцеларија на СЕММ, во согласност со членот 14 од Правилникот за работа на Комисијата за жалби, по приемот и разгледување на жалбата, стапи во контакт со интернет – порталот „Република“ и побара да се изјасни по однос на наводите на жалбата. Медиумот не одговори на наводите на жалбата.

ОДЛУКА НА КОМИСИЈАТА ЗА ЖАЛБИ

Комисијата за жалби утврди дека жалбата е **ОСНОВАНА**. Комисијата едногласно одлучи дека Кодексот на новинарите на Македонија е прекршен во членот 1, а со мнозинство гласови и во членот 13.

Член 1: „Новинарот има право на слободен пристап до сите извори на информирање што се од јавен интерес. Новинарот треба да објавува точни, проверени информации и нема да прикрива суштински податоци и да фалсификува документи. Доколку информацијата не може да се потврди, или станува збор за претпоставка, односно шпекулација, тоа треба да се каже и да се објави. Точноста на информацијата треба да се провери колку што е тоа можно“.

Член 13: „Новинарот треба да прави разлика меѓу фактите и мислењата, меѓу веста и коментарот“.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ОДЛУКАТА

На седницата на 8 јуни 2020 година, членовите на Комисијата за жалби ги разгледаа наводите на жалителот и извршија увид во спорната содржина.

Членовите на Комисијата, најнапред, утврдија дека се работи за текст без автор, во чии рамки се објавени три фотографии и куса видео - снимка, на кои е наводно прикажана викенд - куќата на министерката за одбрана Радмила Шеќеринска во Маврово. Исто така, Комисијата утврди дека се работи за видео кое што е преземено од социјалната платформа „Твитер“, со следниов коментар во видеото „Шеќеринска гласаше за карантин во Скопје, додека таа ужива во вилата на Маврово скопјани се мрцварат у 30 квадрати...епа нема правда, нема мир...“.

Комисијата се согласи дека текстот произлегува од јавниот интерес и дека државните функционери, во случајов, министерката за одбрана Шеќеринска е легитимна новинарска цел и треба да подлежи под силен јавен надзор. Но, од друга страна, Комисијата заклучи дека порталот „Република“ објавил нецелосно проверена и необјективна информација. Насловот е наведувачки и предимензиониран, а тврдењата дека во „вилаетот на министерката во Маврово се тераат ѓезмиња“ немаат никаква аргументирана потврда, ниту во самата содржина, ниту со објавените фотографии и видео - снимка.

Во овој контекст, Комисијата најде дека новинарскиот производ е едностран, а во текстот е изоставено основното новинарско правило да се побара одговор од засегнатите страни, во случајов, од министерката Шеќеринска. Медиумот во текстот се повикува на друг интернет - портал, па затоа во отсуство на каква било потврда на веста, новинарот морал да изрази резерва, воздржаност и сомнеж кон изворот и да ја избегне опасноста од манипулации и дезинформирање на јавноста. Најпосле, новинарите се одговорни и за искажаното во другите медиуми, зашто со нивното објавување, таквите содржини добиваат јавност и не ги ослободуваат од одговорност.

Оттука, Комисијата за жалби најде дека во текстот на интернет – порталот „Република“ е прекршен **членот 1** од Кодексот на новинарите, отстапка која е нагласена во насловот и во следната реченица:

„Шеќеринска во Маврово: Ѓезмиња се тераат на вилаетот на Радмила додека скопјани битисуваат во 30 квадрати“.

„Вицепремиерката и министерка за одбрана, откако гласаше за затварање на скопјани, исто така го избегна 80 часовниот полициски час и помина три дена во својата викенд куќа во Маврово, објави Инфомакс.“

Постулат на новинарската професија е да се обезбеди „втора страна“, особено во случаи кога новинарот изнесува сомневања или обвинувања или кога некој е предмет на напад и критика. Проверката на податоците и точноста се морални императиви на новинарството, затоа

новинарот е должен да ја провери информацијата од што е можно повеќе извори, а најмалку два меѓусебно неповрзани извора.

Во продолжение, Комисијата утврди дека во текстот е прекршен и **членот 13** од Кодексот на новинарите, според кој новинарот треба да прави разлика меѓу фактите и мислењата, меѓу веста и коментарот. Ваквата отстапка е забележлива во следната реченица од текстот:

„Додека скопјани седат во своите домови, некои во 30 квадрати, Шекеринска ужива во вилата на Маерово.“

Новинарите имаат право на свое мислење, став и вредносен суд, но не смеат сопственото мислење да го камуфлираат како факти. Мора да биде јасно разграничено што се факти и информации, а што коментар, претпоставка или став на авторот за да се избегнат дезинформирање и манипулирање со публиката.

Членовите на Комисијата, на крајот, се согласија дека критичкото следење на настаните, а особено на работата на носителите на јавни функции се меѓу главните задачи на новинарите, но тоа секогаш треба да биде во согласност со новинарските начела.

* * *

Во согласност со наведеното, Комисијата одлучи како што е погоре наведено.

Во работата на Комисијата учествуваа членовите Мирче Адамчевски, Мери Јордановска, Теофил Блажевски, Лилјана Пецова – Илиеска и Ердџан Ахмет.

Се обврзува интернет - порталот „Република“ (www.republika.mk), во согласност со членот 18 од Деловникот за работа на Комисијата за жалби, да ја објави оваа одлука.

Со почит,
Совет за етика во медиумите на Македонија

Претседател на Комисијата за жалби
Мирче Адамчевски

